

Giáo dục đạo đức, lối sống cho thanh niên TRONG THỜI ĐẠI CÔNG NGHỆ SỐ

◆ **NGUYỄN VĂN LỢI**

Trong bối cảnh hội nhập, kinh tế tri thức, chuyển đổi số, thế giới phẳng, Internet. Mạng xã hội (MXH) ra đời và phát triển nhanh chóng, đây là cơ hội thuận lợi nhưng đồng thời cũng là những khó khăn, thách thức, MXH đã đem lại nhiều tiện ích cho con người, với tốc độ phát triển mạnh mẽ nhiều vấn đề tiên bộ, hiện đại, tốt đẹp của nhân loại được du nhập, đồng thời có nhiều luồng văn hóa độc hại, đồi trụy, thông tin bất lợi làm ảnh hưởng tiêu cực đến thuần phong, mỹ tục, đạo đức, lối sống của con người,...

Đối với thanh niên, lứa tuổi đang hoàn thiện và phát triển toàn diện về phẩm chất, năng lực, kỹ năng sống, MXH có nhiều tác động đến sức khỏe, tâm lý, tình cảm, kết quả học tập, khả năng lao động, sáng tạo, nhất là đạo đức, lối sống của thanh niên. Do đó, cần phải có các giải pháp khắc phục, ngăn chặn kịp thời những tác động tiêu cực của MXH đến đạo đức, lối sống của thanh niên.

Là lực lượng năng động, sáng tạo, xung kích đi đầu trong mọi lĩnh vực của đời sống xã hội, được tiếp cận, lĩnh hội thành tựu khoa học công nghệ tiên tiến của nhân loại, hầu hết thanh niên đều sử hữu một điện thoại di động thông minh, máy tính xách tay, máy tính bảng,... được kết nối Internet để phục vụ công việc, đa số thanh niên đều có tài khoản riêng và tham gia MXH như Facebook, Youtube, Zalo, Tiktok,... Nhờ MXH mà thanh niên có thể kết nối các mối quan hệ, giao lưu bạn bè, cập nhật, tìm kiếm thông tin bổ ích cho học tập, kinh doanh, trao đổi, chia sẻ cảm xúc, thư giãn, giải trí,...

Hiện nay, Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh đã thực hiện việc kết nối hệ thống các trang cộng

đồng trên MXH tạo sự đồng bộ, lan tỏa trong công tác tuyên truyền, giáo dục; ra mắt ứng dụng di động “Thanh niên Việt Nam” để kết nối thông tin, tuyên truyền và định hướng, giáo dục thanh niên; hoạt động cung cấp thông tin, trang bị kiến thức, phương pháp, kỹ năng giúp thanh niên tự phòng ngừa, nâng cao bản lĩnh đấu tranh với các luận điệu xuyên tạc của các thế lực thù địch. Công tác nắm bắt, định hướng tình hình tư tưởng, dư luận xã hội trong thanh niên được thực hiện chủ động, đa dạng, thường xuyên, kịp thời. Đồng thời, thanh niên tích cực tham gia các câu lạc bộ lý luận trẻ, báo cáo viên, dư luận viên xã hội, thực sự là lực lượng nòng cốt trong mọi lĩnh vực.

Mặc dù, thanh niên rất năng động, sáng tạo, thích khám phá, tìm hiểu những cái mới nhưng tuổi trẻ rất dễ bị lôi cuốn tiêu cực vào các trang MXH như: Nghiện mạng, mất nhiều thời gian vào những trò chơi, video, clip, muốn trở thành “anh hùng bàn phím” có hại cho sức khỏe, ảnh hưởng đến kết quả học tập, lao động, thiếu tự chủ, tự tin, thiếu thực tế, tương tác và sống ảo, nghiện game, nghiện điện tử, một số ít bạn trẻ không kiểm soát được cảm xúc bản thân, đạo đức, lối sống có biểu hiện xuống

cấp, thiếu trung thực, gian lận trong cuộc sống; các chuẩn mực giá trị, hành vi về đạo đức bị lệch chuẩn trước những tác hại của MXH đem đến.

Để xây dựng thế hệ thanh niên Việt Nam phát triển toàn diện, giàu lòng yêu nước, có ý chí tự cường, tự hào dân tộc; có lý tưởng cách mạng, hoài bão, khát vọng vươn lên xây dựng đất nước phồn vinh, hạnh phúc; có đạo đức, ý thức công dân, chấp hành pháp luật; có sức khỏe; văn hóa; kiến thức khoa học, công nghệ; kỹ năng sống, nghề nghiệp; ý chí lập thân, lập nghiệp; năng động, sáng tạo. Xung kích, sáng tạo, trách nhiệm trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, đặc biệt là trong hội nhập quốc tế, chuyển đổi số quốc gia, góp phần hiện thực hoá mục tiêu “*dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh*”. Do đó, muốn nâng cao chất lượng giáo dục đạo đức, lối sống cho thanh niên trước hết phải kịp thời ngăn chặn những ảnh hưởng xấu của MXH và ngược lại muốn ngăn chặn những ảnh hưởng xấu tiêu cực của MXH thì phải tăng cường giáo dục đạo đức, lối sống cho thanh niên, trong đó quán triệt và thực hiện tốt các nội dung, giải pháp sau:

Một là, tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức lối sống và khơi dậy khát vọng cống hiến cho thanh niên.

Muốn ngăn chặn tác hại xấu của MXH cần phải tăng cường công tác giáo dục đạo đức, lối sống, nghị lực, bản lĩnh, tự làm chủ bản thân, tự kiểm soát; giáo dục lý tưởng cách mạng, khát vọng cống hiến của thanh niên. Do vậy, tổ chức đoàn các cấp, các cơ sở giáo dục, các nhà trường phải thường xuyên quán triệt và thực hiện tốt Quyết định số 585/QĐ-BGDĐT ngày 28/02/2022 của Bộ Giáo dục và đào tạo, ban hành kế hoạch triển khai Quyết định số 1859/QĐ-TTg ngày 11/11/2021 của Thủ tướng Chính phủ về chương trình: “Tăng cường giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống và khơi dậy khát vọng cống hiến cho thanh niên, thiếu niên, nhi đồng giai đoạn 2021 - 2030”. Tiếp tục tập trung, triển khai thường xuyên, hiệu quả việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trong thanh niên. Đẩy mạnh giáo dục đạo đức cách mạng, nâng cao tinh thần tự giác, tu dưỡng, rèn luyện đạo đức, khơi dậy khát vọng cống hiến xây dựng quê hương, đất nước phồn vinh, hạnh phúc của đoàn viên, thanh niên. Với phương châm: “*Khát vọng cống hiến - lẽ sống thanh niên*” nhằm nâng cao đạo đức cách mạng, lối sống trong tuổi trẻ Việt Nam.

Hai là, tiếp tục làm tốt công tác tuyên truyền, nâng cao nhận thức cho thanh niên và trách nhiệm

của nhà trường, gia đình, tổ chức đoàn trong công tác giáo dục thanh niên tham gia MXH.

Nhà trường, gia đình, tổ chức đoàn tích cực tuyên truyền, giáo dục, nâng cao nhận thức cho thanh niên về những tiện ích cũng như tác hại của MXH. Tuyên truyền chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, nêu gương tốt, việc tốt, có tinh thần trách nhiệm với bản thân, gia đình, cộng đồng xã hội, có ước mơ, hoài bão, khát vọng học tập, rèn luyện phấn đấu vươn lên, nói không với tệ nạn xã hội cho thanh niên. Phát huy hiệu quả các hình thức, phương tiện truyền thông trong quản lý nội dung và khai thác hệ thống truyền thông. Phối hợp chặt chẽ giữa các tổ chức đoàn thể, nhà trường, gia đình để tổ chức sinh hoạt, trại hè, tham quan, dã ngoại để thanh niên có cơ hội học tập, giao lưu bạn bè, thể hiện khát vọng, đam mê của tuổi trẻ, qua đó khắc phục tình trạng chỉ tập trung vào các trang MXH.

Ba là, xây dựng các quy tắc ứng xử MXH phù hợp, chia sẻ những thông tin chính thống, đáng tin cậy, loại bỏ hành vi ứng xử không phù hợp với giá trị đạo đức, văn hóa truyền thống của dân tộc Việt Nam.

Mỗi thanh niên tuyệt đối không xem và đăng tải những nội dung vi phạm pháp luật, xúc phạm danh dự, nhân phẩm, ảnh hưởng đến quyền, lợi ích của tổ chức, cá nhân; không sử dụng ngôn ngữ phản cảm, vi phạm thuần phong, mỹ tục; không tung tin giả, tin sai sự thật, gây bức xúc trong dư luận ảnh hưởng đến xã hội; tuyệt đối không cung cấp, chia sẻ các thông tin xuyên tạc, vu khống, cổ súy các hủ tục mê tín, dị đoan, đồ trá, thiếu văn hóa,... Xây dựng quy tắc ứng xử văn hóa với mục đích thực hiện nghiêm các quy định của pháp luật, rèn luyện lối sống lành mạnh, năng động, ý thức bảo vệ và xây dựng xã hội văn minh, tuyệt đối không sử dụng MXH để tuyên

truyền, bình luận những thông tin, hình ảnh trái với thuần phong, mỹ tục, trái với đường lối, quan điểm, chính sách của Đảng, pháp luật Nhà nước, tác động xấu đến môi trường giáo dục, ảnh hưởng đến đạo đức, nhân phẩm, kết quả học tập của thanh niên. Thực hiện tốt cuộc vận động "Thanh niên ứng xử văn minh" trên MXH. Tăng cường đấu tranh chống các quan điểm, hành vi phản đạo đức, phi đạo đức, phản văn hóa,...

Bốn là, đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin và chuyển đổi số, khai thác ứng dụng những tiện ích của MXH.

Khuyến khích thanh niên khai thác hiệu quả các thông tin điện tử, ứng dụng công nghệ thông tin và từng bước thực hiện chuyển đổi số trong việc nâng cao chất lượng các hoạt động. Chú trọng giáo dục đạo đức, lối sống cho thanh niên trên các diễn đàn, trang thông tin điện tử, MXH, hạn chế triệt để những tiêu cực của các MXH; phổ biến, giáo dục nâng cao năng lực sử dụng công nghệ thông tin, thiết bị thông minh cho thanh niên. Đồng thời, hết sức quan tâm đến việc phòng, chống tác hại ảnh hưởng xấu trên không gian mạng cho thanh niên, nắm bắt tình hình, định hướng dư luận, đấu tranh các luận điệu xuyên tạc, lừa đảo, dối trá của các thế lực thù địch phản động, cực đoan nhằm chống phá Đảng, Nhà nước và thế hệ trẻ Việt Nam. Đổi mới phương thức tuyên truyền, giáo dục: Tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin, tận dụng tối đa ưu thế của các công cụ, phương tiện truyền thông hiện đại. Khuyến khích thanh niên sử dụng và tương tác thường xuyên với ứng dụng di động "Thanh niên Việt Nam".

Cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ 4, kinh tế tri thức đã và đang phát triển như vũ bão, thế giới có những biến đổi mau lẹ, sâu sắc, thể hiện rõ nét vai trò con người, quyết định đến việc giáo dục đạo đức, lối sống càng trở nên cấp thiết để thực hiện hiệu quả chương trình tăng cường giáo dục lý tưởng, đạo đức cách mạng, lối sống, khơi dậy khát vọng cống hiến cho thanh niên. Do vậy, nâng cao chất lượng giáo dục đạo đức, lối sống cho thanh niên cần quan tâm đến việc ngăn chặn những tác hại tiêu cực của MXH và ngược lại để giáo dục thanh niên chung sống với MXH, thụ hưởng được sự phát triển của khoa học kỹ thuật, phát huy được những lợi ích, tránh xa những tác hại tiêu cực của MXH thì trước hết cần quan tâm giáo dục lý tưởng đạo đức, lối sống cho thanh niên.